

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců Mgr. Ondřeje Bartoše a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

navrhovatele: J. Sl., narozený X
trvale X

za účasti:

- 1) **Městský úřad Březová nad Svitavou**
sídlem Moravské náměstí 1, 568 02 Březová nad Svitavou,
zastoupen JUDr. Milanem Břeněm, advokátem ve Svitavách
- 2) Volební strana **PRO BŘEZOVOU** – sdružení nezávislých
kandidátů, která ve volebních věcech činí úkony
prostřednictvím zmocněnkyně K. A., trvale bytem X
- 3) Volební strana **SRDCEM BŘEZOVÁCI** – sdružení
nezávislých kandidátů, která ve volebních věcech činí úkony
prostřednictvím zmocněnce Ing. Bc. M. Š., trvale bytem X
- 4) Volební strana **SNK – Pro město Březová nad Svitavou** –
sdružení politického hnutí Společně pro kraj a nezávislých
kandidátů, která ve volebních věcech činí úkony
prostřednictvím zmocněnkyně K. V., trvale bytem X
- 5) J. S. – nezávislý kandidát, trvale bytem X

o návrhu na vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva města Březová nad Svitavou
(volby do zastupitelstev obcí konané ve dnech 23. 9. – 24. 9. 2022)

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Shrnutí návrhu

1. Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích (dále též „soud“) byl doručen včas podaný návrh navrhovatele na vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva města Březová nad Svitavou (volby do zastupitelstev obcí konané ve dnech 23. 9. – 24. 9. 2022). Navrhovatel tvrdil **(i)** nesprávnost volebního výsledku spočívajícího v nesprávnosti přepočtu odevzdaných hlasů na získané mandáty, **(ii)** pochybení okrskové volební komise při sčítání hlasů a při zjišťování výsledků voleb, spočívající v porušení § 40 a § 45 zákona č. 491/2001 Sb., které hrubě ovlivnilo výsledky voleb a výsledek volby konkrétních

kandidátů, (iii) pochybení spočívající v tom, že ve volební místnosti nebylo v rozporu s § 24 odst. 5 zákona č. 491/2001 Sb. zveřejněno prohlášení o vzdání se kandidatury Mgr. M.K. a pokud ano, tak způsobem, že voliči nebyli schopni si jej všimnout. Navrhovatel dále uvedl „závažné skutečnosti“, které samy o sobě nezakládají porušení konkrétních ustanovení zákona č. 491/2001 Sb.: okolnosti svolání zasedání zastupitelstva města na 16. 9. 2022, nemoc předsedkyně okrskové volební komise a nedostatek povědomí navrhovatele o její volbě a proškolení k zásadám hlasování a zjišťování výsledků hlasování.

II. Vyjádření účastníků řízení

2. Městský úřad Březová nad Svitavou (dále také „městský úřad“) poukázal na skutečnost, že vyslovení neplatnosti voleb mohou odůvodnit pouze taková porušení zákona, která svou intenzitou jsou způsobilá hrubě ovlivnit výsledek voleb. Návrh žádné takové skutečnosti neuvádí. Navrhovatel neuvádí, v čem konkrétně by mělo jím tvrzené porušení volebního zákona spočívat. Tvrzení navrhovatele o tom, že mělo být porušeno ust. § 24 odst. 5 volebního zákona je nepravdivé. Ve volební místnosti, a to po celou dobu voleb, byla umístěna nástěnka s povinnými informacemi, jak ukládá volební zákon, když na této nástěnce bylo umístěno i prohlášení Mgr. M. K. o vzdání se kandidatury. K tomu městský úřad doložil fotografii nástěnky, pořízenou dne 23. 9. 2022 kronikářem města. V souladu s § 31 odst. 4 volebního zákona bylo prohlášení o vzdání se kandidatury vyvěšeno přímo pod hlasovacím lístkem označeným nápisem "VZOR". Uvedenou skutečnost lze prokázat i výpovědí kronikáře města, předsedkyně volební komise i ostatních členů volební komise; ve volební komisi byly osoby delegované všemi volebními stranami. Není zřejmé, proč navrhovatel v návrhu uvádí okolnosti vzdání se kandidatury Mgr. K.. Samotná volební strana SNK – Pro město Březová nad Svitavou již ve svých předvolebních letácích roznesených před volbami do všech schránek ve městě a vyvěšených i na obecních veřejných vývěskách informovala voliče, že se Mgr. K. kandidatury vzdal. Informovanost tedy byla i tak dostatečná. Tvrzení o dalších skutečnostech nemají vztah k volebnímu zákonu ani k volbám samotným. Školení volební komise proběhlo řádně (pod hlavičkou Městského úřadu Svitavy), což lze doložit prezenční listinou, předsedkyně komise byla vybrána losem dne 23. 9. 2022 v 13.00 hod, což lze doložit pořízeným protokolem. Městský úřad odkázal na judikaturní teze přezkumu ve volebním soudnictví (soudní zásah nesmí ohrozit svobodné vyjádření názorů lidu při volbě zástupců a nesmí mařit snahu o zachování integrity a účinnosti volební procedury).
3. Volební strana PRO BŘEZOVOU – sdružení nezávislých kandidátů, podala soudu vyjádření, které však neučinila prostřednictvím zmocněnce, krajský soud k němu proto nepřihlížel.
4. Nezávislý kandidát J. S. se k věci vyjádřil tak, že návrhové argumenty odmítl. Zdůraznil, že ohledně přepočtu hlasů na mandáty nelze argumentovat součtem hlasů pro volební strany č. 2 a 3. Odstoupení kandidáta volební strany č. 3 bylo vlastním rozhodnutím tohoto kandidáta. Není pravdou, že informace o vzdání se kandidatury Mgr. M. K. nebyla ve volební místnosti zveřejněna – byla zveřejněna na vývěsce ve volební místnosti a navíc také v předvolebním letáku volební strany č. 3, který byl předán všem občanům města. Tvrzení navrhovatele o ovlivnění volebního procesu je subjektivní a nepodložené. Skutečnosti související se svoláním zasedání zastupitelstva dne 16. 9. 2022 a jeho následným zrušením nemají souvislost s komunálními volbami. Podle poznatků nezávislého kandidáta

nedošlo k pochybení při proškolení členů okrskové volební komise, volby předsedy nebo sčítání hlasů. Soud by měl návrh zamítnout.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud přezkoumal návrh v řízení podle hlavy druhé, dílu čtvrtého zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“). Ve věci rozhodl usnesením bez nařízení jednání (§ 90 odst. 3 s. ř. s.).
6. Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. platí, že za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.
7. Podle § 90 odst. 2 s. ř. s. v řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování jsou účastníky navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát.
8. Podle § 60 odst. 1, 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“), podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí (odst. 1).
9. Krajský soud konstatuje, že návrh byl podán včas; ověřil také z centrální evidence obyvatel, že navrhovatel je osobou k podání návrhu oprávněnou.
10. Krajský soud nejprve uvede některé ustálené a obecně přijímané judikатурní teze, z nichž vychází rozsah přezkumu ve volebním soudnictví.
11. Předně je třeba zdůraznit, že Ústavní soud ve vztahu k soudní kontrole voleb setrvale připomíná, že lid je zdrojem veškeré státní moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy) a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 59/10, bod 26, ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10, bod 33, ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14, bod 80, ze dne 29. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 787/06, bod 37, ze dne 10. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 885/06, ze dne 10. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 887/06, ze dne 12. 12. 2006, sp. zn. I. ÚS 768/06, bod 59, ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, či usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2019, sp. zn. III. ÚS 127/19, bod 11, ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 17/18, bod 27, ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 16/18, bod 16, ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 26/14, bod 26).
12. Ve volebním soudnictví se projevuje zásada koncentrace řízení. Lhůta k podání návrhu se vztahuje nejen na návrh samotný, ale též na uvedení všech skutkových nebo právních důvodů, z nichž shledává navrhovatel volby (volbu kandidáta) nebo hlasování neplatnými.

V usnesení ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004-91, v této souvislosti Nejvyšší správní soud vyložil: „*Návrh není tvořen pouze procesním nárokem, tedy uvedením toho, čeho se navrhovatel domáhá, ale též tvrzením důvodů, z nichž se domáhá určitého soudního výroku. Návrh na rozhodnutí ve věci a k němu vedoucí skutkové anebo právní důvody tvoří jeden celek. (...) Tento závěr vyplývá i ze zcela specifické povahy volebního soudnictví, které je svázáno přísnými lhůtami, v nichž musí soud rozhodnout a své rozhodnutí v úplném znění vyvěsit na úřední desce (...) S ohledem na tuto teleologickou redukci, princip rovnosti, povahu volebního soudnictví, jakož i jednotu procesního nároku s důvody, z nichž povstává, má Nejvyšší správní soud za to, že po lhůtě stanovené pro podání návrhu již novoty přípustné nejsou.*“ Účastníci tedy nemají možnost reagovat příslušnými procesními návrhy na vývoj řízení (nález Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 6/11, bod 23).

13. Současně platí, že i na výkon soudnictví ve věcech volebních se v plné míře uplatní ústavní požadavky na nestrannost soudů (čl. 36 odst. 1 Listiny). Nestrannost volebních soudů se projevuje mj. tím, že návrhy na neplatnost voleb posuzují v podobě, v jaké byly podány, a nemohou je dotvářet či domýšlet. Formulace návrhu je věcí navrhovatele a soud je v tomto ohledu nemůže jakkoli nahrazovat, jinak by vybočil ze své role nestranného rozhodce sporu. Opačným postupem by volební soud nejen nepřípustně zvýhodňoval navrhovatele a ztěžoval procesní obranu jiných účastníků řízení, ale popíral by též zásadu dispoziční a koncentrační (vyplývající z § 93 odst. 3 s. ř. s., podle kterého zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout) a princip rychlosti rozhodování o návrzích ve věcech voleb (opět srov. – *mutatis mutandis* – usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 25/18, bod 31).
14. Volební soudnictví je pak také založeno na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti. Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost, nýbrž je třeba ji v řízení řádně prokázat (právní věta nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. IV. ÚS 787/06 ze dne 29. 1. 2007). Krajský soud doplňuje, že v soudním řízení se uplatňuje projednací zásada, volební soud není vyšetřovatelem a břemeno tvrzení a břemeno důkazní zde tíží navrhovatele.
15. Vztahuje právě nastíněné zásady na posuzovanou věc dospěl krajský soud k následujícím závěrům.
16. Tvrzení navrhovatele o nesprávnosti přepočtu odevzdaných hlasů na mandáty je natolik obecné a ničím nepodložené, že nebylo způsobilé vyvolat pochybnost krajského soudu o nesprávnosti tohoto přepočtu. Přesto soud správnost zjišťování výsledků voleb ověřil, a to s pomocí Českého statistického úřadu, který operativní cestou požádal o součinnost. Výsledek voleb byl shledán jako správný. Český statistický úřad soudu dne 18. 10. 2022 sdělil, že na základě výsledků ověřovacího přepočtu v obci Březová nad Svitavou došlo v sobotu 24. září t. r. ke korektnímu zpracování výsledků voleb, tj. správnému rozdělení mandátů mezi volební strany a jejich jednotlivé kandidáty postupem podle § 45 zákona č. 491/2001 Sb. Z vyjádření Českého statistického úřadu lze dále uvést, že v algoritmu zjišťování výsledků voleb (převedení hlasů na mandáty) není zaveden mechanismus, který by automaticky zajišťoval dokonalou proporčnost mezi počtem obdržených hlasů a počtem získaných mandátů. Současně platí, že s ohledem na způsob převedení hlasů na mandáty prostřednictvím volebních dělitelů nelze aplikovat prosté porovnání součtu hlasů

odevzdaných pro jednotlivé volební strany a součtu přidělených mandátů, a to proto, že se při zjišťování výsledků voleb postupuje pro každou stranu zvlášť. Takto volební strana č. 1 získala 8 mandátů za 8 nejvyšších podílů vzniklých po dělení počtu hlasů volebními děliteli, oproti tomu volební strana č. 2 získala 3 mandáty za 3 nejvyšší podíly a volební strana č. 3 získala 4 mandáty za 4 nejvyšší podíly. Námitka nesprávnosti přepočtu je tedy nedůvodná.

17. Krajský soud doplňuje, že samotná skutečnost, že rozdíl mezi výsledky jednotlivých kandidátů byl velmi těsný, ke zpochybnění výsledku voleb nepostačuje, resp. nepostačuje k tomu, aby soud přistoupil k přepočtu hlasů či k přezkoumávání správnosti jejich posouzení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51). Jiný závěr by byl popřením ustálené judikatury Ústavního soudu citované výše a vedl by k neakceptovatelným důsledkům (k erozi důvěry v integritu a účinnost volební procedury), neboť pokud by k vyvrácení domněnky, že volební výsledek odpovídá vůli voličů, postačovalo pouze ničím nepodložené tvrzení navrhovatele, musel by soud přistupovat k přepočtu hlasů či k přezkoumávání správnosti jejich posouzení při těsném rozdílu mezi výsledky jednotlivých kandidátů vždy. Funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb ovšem nemůže být vykládána tak široce, že v konečném důsledku by jeho práce měla nahrazovat či doplňovat činnost volebních orgánů, dokonce až ve smyslu přepočítávání hlasovacích lístků na základě pouhé spekulativně formulované (resp. ničím nepodložené) námitky (srov. již zmiňované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51). Soudní přezkum voleb je *ultima ratio*, je primárně věcí samotných volebních aktérů nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel, např. prostřednictvím členů okrskových volebních komisí (dle § 17 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, může delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí – jinak tomu bylo i ve volbách do zastupitelstva města Březová nad Svitavou. Mimo to poměrně známým specifickým d'Hondtovy metody, zakotvené v § 45 zákona č. 491/2001 Sb. pro přepočet hlasů voličů na mandáty při volbách do obecních zastupitelstev je, že při přepočtu mírně zvýhodňuje „silnější“ strany na úkor „slabších“. Jedná se o jistý paradox, který však vzhledem k zákonodárcem zvolené metodě přepočtu a shora nastíněné absenci mechanismu zajišťujícího dokonalou proporcionalitu není překvapivý.
18. Nic pak nenasvědčuje pravdivosti zcela obecného tvrzení navrhovatele, že při sčítání hlasů okrskovou volební komisí a následně při zjišťování výsledku voleb mohlo dojít k porušení ustanovení § 40 a § 45 zákona č. 491/2001 Sb. způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby konkrétních kandidátů. Navrhovatel nespecifikoval, jakým konkrétním jednáním členů okrskové volební komise mělo dojít k tvrzeným porušením zákona, ani jak toto jednání hrubě ovlivnilo výsledek voleb. Nesnesl pak ani ke svému tvrzení žádný důkaz, námitce tak krajský soud nemohl přisvědčit.
19. Tvrzení navrhovatele o tom, že ve volební místnosti nebylo zveřejněno prohlášení o vzdání se kandidatury Mgr. M. K., není ve smyslu zásad volebního přezkumu dostatečně kvalifikované, aby bylo způsobilé vyvolat pochybnost o zákonnosti hlasování. Krajský soud vychází z vyvratitelné domněnky správnosti výsledku voleb a správnosti volebního

procesu. Tvzení navrhovatele není způsobilé tuto domněnku vyvrátit, když je – opět – formulováno jen obecně a nekonkrétně: navrhovatel výslovně netvrdí, že prohlášení o vzdání se kandidatury nebylo zveřejněno, prezentuje to toliko jako domněnku, relativizovanou uvozeními jako „pokud je navrhovatelí známo“, „pokud bylo, tak nevhodným způsobem“, a opírá ji o neurčité „mnoho voličů“, aniž by například konkrétně uvedl jména osob, které jeho tvrzení mohou svědecky potvrdit.

20. K věci se vyjádřil Městský úřad Březová nad Svitavou, jak je rekapitulováno výše. Předložil také fotografii, z níž je patrné, vyvěšení listiny na nástěnce. O autenticitě fotografie nemá krajský soud důvod pochybovat. Přestože je obsah listiny hůře čitelný, předložena byla i fotokopie samotné listiny – prohlášení o vzdání se kandidatury, která je založena ve volební dokumentaci, a která se vizuálně shoduje s listinou vyvěšenou na nástěnce na předmětné fotografii. Kromě toho si krajský soud vyžádal písemné vyjádření předsdkyně okrskové volební komise PaedDr. Mgr. J. G. (spolupodepsané i tajemnicí D. K.), která soudu sdělila, že ve volební místnosti bylo zveřejněno prohlášení o vzdání se kandidatury Mgr. M. K., a to a nástěnce umístěné po vstupu do volební místnosti vpravo, stejně, jako tomu bylo v předchozích volbách, tedy na místě obvyklém a pro voliče bez zábran viditelném. Na této nástěnce byly umístěny obě strany hlasovacího lístku s červeně napsaným „VZOR“ přes text a vlevo nahoře, pod těmito dvěma listy A4 bylo uprostřed prohlášení o vzdání se kandidatury; předsdkyně komise toto kontrolovala před zahájením voleb a upozornila na tuto skutečnost všechny členy volební komise. Krajský soud si tak – i nad rámec nutného – opatřil dostatečné podklady pro to, aby učinil závěr, že prohlášení o vzdání se kandidatury Mgr. M. K. bylo v době voleb zveřejněno ve volební místnosti. Obecně vznesená námitka navrhovatele nemohla obstát, tím spíše oproti přesvědčivému – a podloženému – vyjádření městského úřadu a předsdkyně volební komise, z nichž vyplývá opak.
21. Ohledně dalších „závažných skutečností“ navrhovatelem předestřených nezbyvá než – ve shodě s navrhovatelem – konstatovat, že tyto skutečnosti nezakládají porušení volebního zákona. Zrušení jednoho ze zasedání zastupitelstva se v podmínkách menšího města nejvíe být okolností, která by mohla významněji ovlivnit hlasování voličů a už vůbec není zřejmé, jak by taková okolnost mohla ovlivnit sčítání hlasů. Na úrovni malých obcí, kde jsou voliči formováni ve svých rozhodnutích bezprostředními a každodenními zkušenostmi s obcí a s jednotlivými kandidáty zvláště, nelze rozumně předpokládat, že by podobná jednotlivá událost před volbami mohla změnit často léta utvářené postoje voličů. Ani takový případ nemusí být vyloučen, zde mu však naprosto nic nenasvědčuje.
22. Navrhovatelem vyjádřené subjektivní pochybnosti o tom, jak a kdy byla předsdkyně okrskové volební komise zvolena a zda se zúčastnila školení k zásadám hlasování a ke zjišťování výsledků hlasování jsou – v takto neurčité podobě a ničím neprokazované – pro rozhodnutí soudu zcela bez významu. Kromě toho z předloženého zápisu o losování předsedy okrskové volební komise, konaného dne 23. 9. 2022 v 13.00 hodin, vyplývá, že předsdkyně okrskové volební komise byla řádně a zákonem předvídaným způsobem zvolena (vylosována). Školení okrskových volebních komisí se zúčastnila dne 15. 9. 2022 spolu s místopředsdkyní okrskové volební komise M. S. a zapisovatelkou D. K., což plyne z taktéž předložené prezenční listiny.

IV. Závěr a náklady řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje Mgr. L. M.

23. Lze tedy shrnout, že navrhovatel netvrdil natolik konkrétní skutečnosti a nepředložil žádné důkazy k vyvrácení domněnky, že volební výsledek odpovídá vůli voličů (neunesl břemeno tvrzení ani důkazní břemeno), a proto soud jeho návrh zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.)
a kasační stížnost proti němu není přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Pardubice 19. října 2022

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu